

ביאורים לכמה מדברי המסורה לפרשת בא

[1] י/א-ב "למען שתי אותותי אלה בקרבו. ולמען תספר באזני בנך... ואת אותותי אשר שמת בי בם"

- א. בשניהם כתוב "אותתי" בלי ו'
- ב. וצריך גם הסבר על הכפילות,
- ג. וכן על השינוי כאן "שתי" וכאן "שמתתי".

וענה לי מו"ר ר"ש דביר כי אונקלוס תרגם את הראשונה "לשוואה אַתִּי", ואת השניה "וית אתותי". כלומר, הראשונה היא ענין 'מופתים', והשני הוא ענין עצם 'כתב האותיות', כלומר ע"י צירוף שמות (עליהם דבר הרמב"ן בהקדמתו לתורה) ה' הפעיל את הפורענות.

ומכיון שפסוק ראשון מוסב על פרעה ועבדיו, שם מדובר על המופתים (החיצונים, הניכרים). אבל הפסוק השני מדובר לבני ישראל, אותם צריכים ללמד את פנימיות הענינים (=סתרי קבלה שבאותיות). ולכן, נ"ל להוסיף על דבריו ע"פ המלבי"ם (על ויקרא ו' קטע י"ב) שיש עוד הבדל ביניהם, כי 'שימה' היא בכיוון, בזהירות, בעיון. ומכיון שמדובר על לימוד לבני ישראל, פשיטא שיש בענינם 'שימה' (פסוק שני) ולא 'שיתה' (פסוק ראשון). ועל הגוים נאמר: "שיתה ה' מורה להם" (תהלים ט/כא).

[2] יג/טז - לאות על ידכה (בתוספת ה')

עיינן "תורה תמימה". אבל ב"מדרש חסרות ויתרות" מלמד שכל המקבל מצוות תפילין כאילו קיים חמשה חומשי תורה, והמהדיר הביא שם מכילתא (בא, יז) שהמניח תפילין כאילו קרא בתורה. וכן במדרש תהלים א/יז: "אמרו ישראל אנו רוצים ליגע בתורה יומם ולילה אבל אין לנו פנאי, א"ל הקב"ה קיימו מצוות תפילין ומעלה אני עליכם כאילו אתם יגעים בתורה יומם ולילה". וזהו בפסוק "והיה לאות על ידך... למען תהיה תורת ה' בפיך" (שמות יג/ט)